Jeugdhulp

2017

Jeugdhulp

2017

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2017–2018	2017 tot en met 2018
2017/2018	Het gemiddelde over de jaren 2017 tot en met 2018
2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2017 en eindigend in 2018
2015/'16–2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2015/'16 tot en met 2017/'18

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress
Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp
Edenspiekermann

Inlichtingen
Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

ISBN 978-90-357-1439-7

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2018.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Inleiding 4

1. Jongeren met jeugdhulp 6

1.1 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes 7
1.2 De meeste jeugdhulp bij kinderen in de basisschoolleeftijd 7
1.3 Relatief minder jongeren met een westerse migratieachtergrond in jeugdhulp 8
1.4 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming 8
1.5 Hoogste aandeel jeugdhulp in Limburg en de grote steden 9

2. Aantal hulptrajecten in 2017 toegenomen 12

2.1 Jeugdhulptrajecten vooral gericht op behandeling 14
2.2 Meeste jeugdhulp doorverwezen door huisarts 15
2.3 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar 16
2.4 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd 17

Begrippenlijst 19

Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor hulp aan jongeren. Dat is vastgelegd in de Jeugdwet. Om de gemeenten bij de uitvoering ervan te ondersteunen is in de Jeugdwet een regeling opgenomen voor het ontsluiten van beleidsinformatie. De beleidsinformatie betreft informatie over jeugdhulpgebruik en de inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen dienen hierover gegevens aan het CBS te verstrekken. Meer dan 95 procent van de jeugdhulpaanbieders heeft aan deze verplichting voldaan. Hierdoor zullen de gepresenteerde cijfers slechts een kleine onderschatting zijn van de werkelijk verstrekte jeugdhulp.[1)]

In deze rapportage staan de resultaten over jeugdhulp in 2017. De resultaten over jeugdbescherming en jeugdreclassering worden in een aparte rapportage beschreven.

Jeugdhulp wordt gedefinieerd als de hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Het CBS verzamelt alleen gegevens over jeugdhulp die direct aan de jeugdhulpverlener wordt vergoed door de gemeente, de zogenaamde zorg in natura. Gegevens over jeugdhulp die door de cliënt zelf wordt vergoed met een persoonsgebonden budget (PGB), worden verstrekt door de Sociale verzekeringsbank (SVB). Particuliere jeugdhulp, waarbij de hulp door de ouders zelf wordt vergoed, valt buiten dit onderzoek.

0.0.1 Aantal jongeren met jeugdhulp naar financieringsvorm, 2017*[1)]

	aantal	%
Totaal	400 625	100
Alleen zorg in natura	375 910	93,8
Alleen persoonsgebonden budget	8 180	2,0
Zowel zorg in natura als persoonsgebonden budget	16 535	4,1

Bron: CBS.
[1)] Personen van 0 tot en met 22 jaar.

Uit tabel 0.0.1 blijkt dat in 2017 ruim 400 duizend jongeren jeugdhulp hebben ontvangen. In bijna 94 procent van de gevallen wordt de zorg direct door de gemeente aan de jeugdhulpverlener vergoed. Een klein deel van de jongeren met jeugdhulp, twee procent, maakte alleen gebruik van een PGB.

Voor het ingaan van de Jeugdwet op 1 januari 2015 was de jeugdhulp deels gefinancierd op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) en deels door de provincies. Figuur 0.0.2 toont het aantal jongeren dat jaarlijks vanaf 2011 jeugdhulp ontving.

[1)] De gegevens van grote jeugdhulpaanbieders zonder opgave worden ingeschat aan de hand van hun opgave over eerdere perioden indien beschikbaar. Jeugdhulpaanbieders met minder dan 500 cliënten worden niet ingeschat. De aldus ontstane onderschatting bedraagt hooguit enkele procenten.

0.0.2 Jongeren met jeugdhulp, 2011-2017*[1)]

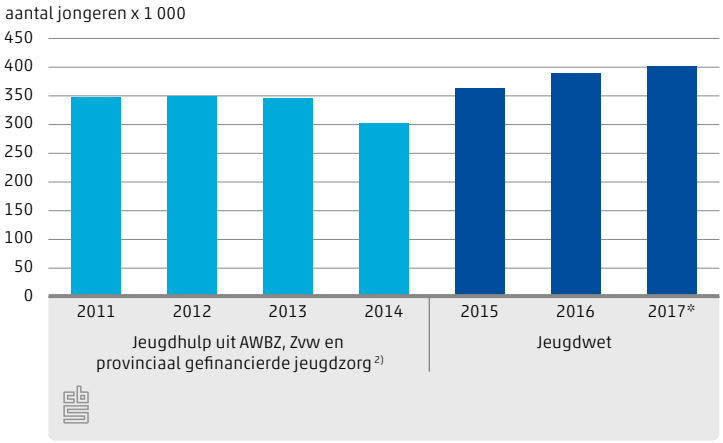

Bron: CBS.
1) Personen van 0 tot en met 22 jaar.
2) Provinciaal gefinancierde jeugdzorg exclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering.

De ontwikkelingen over de periode 2011–2016 en de ogenschijnlijke dip in 2014, zijn beschreven in de CBS-publicatie Jeugdzorg voor en na de Jeugdwet.[2)] In 2017 is het aantal jongeren met jeugdhulp, ten opzichte van 2016, met 2,7 procent toegenomen. Deze toename komt vrijwel geheel door de stijging van het aantal jongeren dat jeugdhulp kreeg van het wijk- of buurtteam (figuur 0.0.3). Jeugdhulp door het wijk- en buurtteam neemt toe omdat enkele gemeenten hierover voor het eerst gegevens hebben aangeleverd. Daarnaast hebben veel gemeenten over 2017 meer jeugdhulptrajecten van hun wijk- of buurtteam aangeleverd dan over 2016. Een enkele gemeente zelfs veel meer dan in 2016.

0.0.3 Jongeren met jeugdhulp naar hulpvorm, 2015-2017*[1)2)]

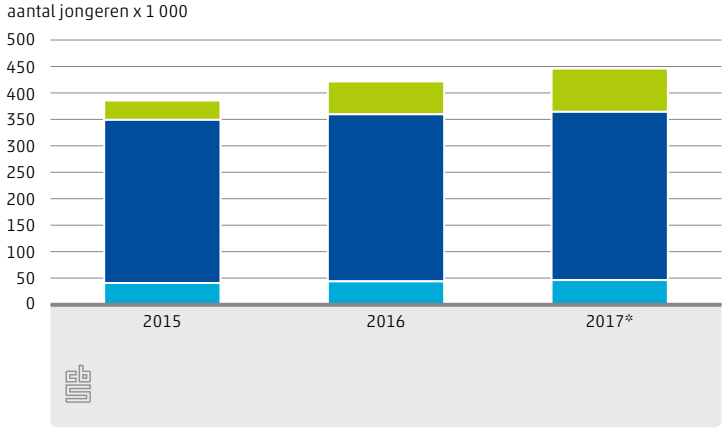

Bron: CBS.
1) Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere vormen van jeugdhulp komen meerdere malen in de figuur voor.
2) Exclusief personen met een PGB.

De gegevens van de SVB over jeugdhulpontvangers met een PGB bevat geen zorg-inhoudelijke informatie. Het vervolg van deze rapportage beschrijft daarom alleen de gegevens die door de jeugdhulpverleners aan het CBS zijn verstrekt. Overal waar in het vervolg jeugdhulp staat bedoelen we dan ook de jeugdhulp die is geleverd volgens het zorg in natura-principe.

2) https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2018/10/jeugdzorg-voor-en-na-de-jeugdwet.

1. Jongeren met jeugdhulp

De meeste jongeren met jeugdhulp in 2017, 70 procent, ontvingen ambulante jeugdhulp op de locatie van de jeugdhulpaanbieder. Ruim 21 procent van de jongeren kreeg jeugdhulp van een wijk- of buurtteam van de gemeente. Iets meer dan 46 duizend jongeren kregen jeugdhulp met verblijf. Dat is 12 procent van alle jongeren met jeugdhulp. Hiervan waren bijna 22 duizend jongeren in een pleeggezin opgenomen en ruim 5 duizend ondergebracht in gezinsgerichte opvang (figuur 1.0.1).

1.0.1 Jongeren met jeugdhulp, 2017*[1)]

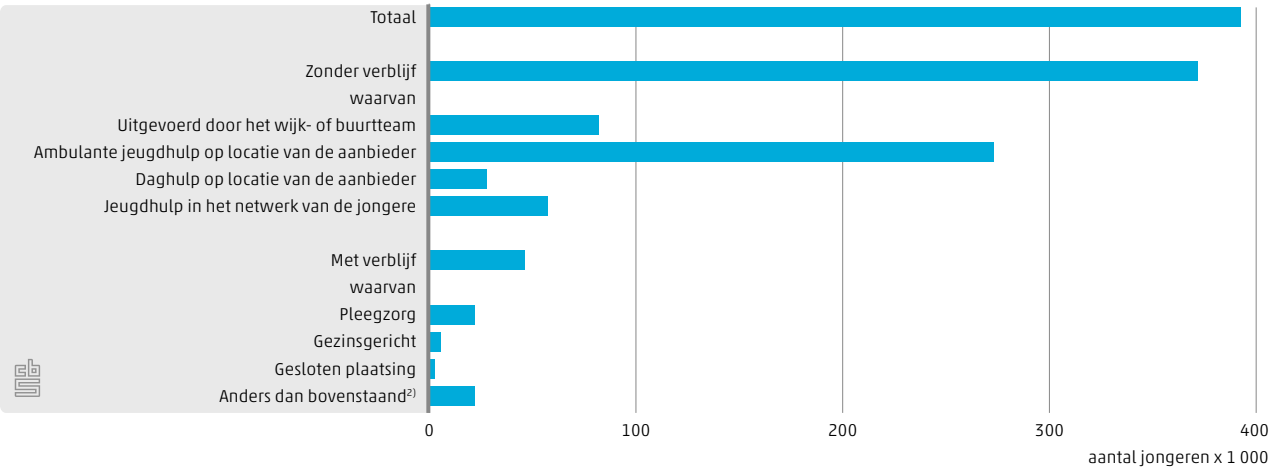

Bron: CBS.
[1)] Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere hulpvormen komen meerdere malen in de figuur voor.
[2)] Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

1.1 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes

In 2017 ontvingen veel meer jongens dan meisjes jeugdhulp. Dit gold zowel voor jeugdhulp met verblijf als voor jeugdhulp zonder verblijf. In totaal kregen 225,6 duizend jongens en 166,8 duizend meisjes jeugdhulp (tabel 1.3.1).

1.2 De meeste jeugdhulp bij kinderen in de basisschoolleeftijd

De helft van alle jongeren met jeugdhulp was tussen 4 en 11 jaar oud, 196 duizend in 2017. Dat komt overeen met ruim 13 procent van alle kinderen in Nederland in deze leeftijdsklasse. Bij de jongste kinderen tot en met drie jaar lag dit aandeel met 4 procent flink lager. Bij de 12- tot en met 17-jarigen was het aandeel jongeren met jeugdhulp eveneens 13 procent en bij jongeren vanaf 18 jaar kwam jeugdhulp in veel mindere mate voor: 1 procent. Over alle leeftijdsklassen tezamen was het aandeel jongeren met jeugdhulp 8,8 procent. Jeugdhulp is in principe bedoeld voor personen tot 18 jaar. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan dit

worden voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar. Als de groep van 18 tot en met 22 jaar buiten beschouwing gelaten wordt, ontving 11,2 procent van alle jongeren in Nederland jeugdhulp.

1.3 Relatief minder jongeren met een westerse migratieachtergrond in jeugdhulp

In 2017 ontvingen 68 duizend jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond jeugdhulp. Dit komt overeen met 8,8 procent van alle jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond in Nederland. Ongeveer hetzelfde aandeel, ruim 8,9 procent, van de jongeren met een Nederlandse achtergrond ontving jeugdhulp. Van de jongeren met een westerse migratieachtergrond kreeg 8,0 procent jeugdhulp.

1.3.1 Jeugdhulp naar demografische kenmerken van de jongere, 2017*[1)]

	Totaal jongeren in Nederland (op 1 januari 2017)	Jongeren met jeugdhulp		
		totaal	zonder verblijf	met verblijf
	aantal			
Totaal	4 447 715	392 445	371 850	46 260
Geslacht				
jongens	2 275 905	225 610	214 765	25 090
meisjes	2 171 810	166 840	157 080	21 170
Leeftijd in klassen				
0 tot en met 3 jaar	694 020	26 705	24 275	3 920
4 tot en met 11 jaar	1 485 550	195 615	188 605	16 120
12 tot en met 17 jaar	1 224 530	157 630	147 995	24 145
18 tot en met 22 jaar	1 043 620	12 495	10 975	2 075
(Migratie)achtergrond				
Nederlands	3 306 540	295 095	281 250	32 045
Overig westers	363 715	28 980	27 195	3 880
Niet-westers	777 460	68 370	63 400	10 335

Bron: CBS.
1) Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere vormen van jeugdhulp komen meerdere malen in de tabel voor.

1.4 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming

De meeste jongeren met jeugdhulp in 2017 ontvingen in dezelfde periode geen andere vorm van jeugdzorg. Er waren 30 300 jongeren met jeugdhulp en jeugdbescherming en er waren 1 220 jongeren die zowel jeugdhulp als jeugdbescherming en jeugd-reclassering kregen (tabel 1.4.1). Bij 3 800 jongeren was naast jeugdhulp ook een jeugdreclasseringsmaatregel van kracht (0,9 procent).

Jongeren kunnen pas vanaf 12 jaar een jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd krijgen en jeugdbescherming houdt op zodra de jongere de leeftijd van achttien jaar bereikt.

1.4.1 Samenloop jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering naar leeftijdscategorie, 2017*[1)]

	Totaal	0 tot en met 3 jaar	4 tot en met 11 jaar	12 tot en met 17 jaar	18 tot en met 22 jaar
	aantal jongeren				
Alleen jeugdhulp	357 130	22 890	182 095	140 585	11 560
Alleen jeugdbescherming	7 670	1 470	3 465	2 730	
Alleen jeugdreclassering	4 840			2 300	2 540
Jeugdhulp en jeugdbescherming	30 300	3 815	13 520	12 965	
Jeugdhulp en jeugdreclassering	3 800			2 865	935
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	225			225	
Jeugdhulp en jeugdbescherming en jeugdreclassering	1 220			1 220	

Bron: CBS.
1) Jongeren die in 2017 jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering hadden.

1.5 Hoogste aandeel jeugdhulp in Limburg en de grote steden

Van de in totaal 392 duizend jongeren met jeugdhulp in 2017 woonden er bijna 94 duizend in Zuid-Holland[1)]. Zeeland had het kleinste aantal, ruim 8 duizend Zeeuwse jongeren ontvingen jeugdhulp. De meeste jongeren in jeugdhulp kwamen uit Amsterdam (20 duizend), Rotterdam (18,6 duizend) en Den Haag (15,5 duizend). Echter, wanneer we kijken naar het aandeel van de jongeren met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren, dan blijkt dat in de jeugdregio's Utrecht Stad, Midden-Limburg Oost, Zuid-Limburg, Midden-

1.5.1 Aantal jongeren met jeugdhulp als percentage van het totale aantal jongeren, naar gemeentegrootte, 2017*

	% van het totale aantal personen van 0 tot en met 17 jaar	% van het totale aantal personen van 18 tot en met 22 jaar
Totaal Nederland	11,16	1,20
Gemeenten met:		
Minder dan 5 000 inwoners	8,14	0,26
5 000 tot 10 000 inwoners	10,00	0,93
10 000 tot 20 000 inwoners	10,04	1,01
20 000 tot 50 000 inwoners	10,57	0,94
50 000 tot 100 000 inwoners	10,95	1,09
100 000 tot 150 000 inwoners	12,51	0,97
150 000 tot 250 000 inwoners	10,40	1,04
250 000 inwoners of meer	13,68	2,28

Bron: CBS.

1) Volgens het woonplaatsbeginsel. Zie: https://vng.nl/files/vng/201607_factsheet_woonplaatsbeginsel_2016.pdf

Limburg West en Holland Rijnland meer dan 13 procent van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp kreeg (zie figuur 1.5.2). De jeugdregio Drenthe had het hoogste percentage jongeren van 18 jaar en ouder met jeugdhulp, namelijk 2,8 procent.

1.5.2 Jongeren met jeugdhulp als percentage van het totale aantal jeugdigen, naar gemeente en jeugdregio, 2017*

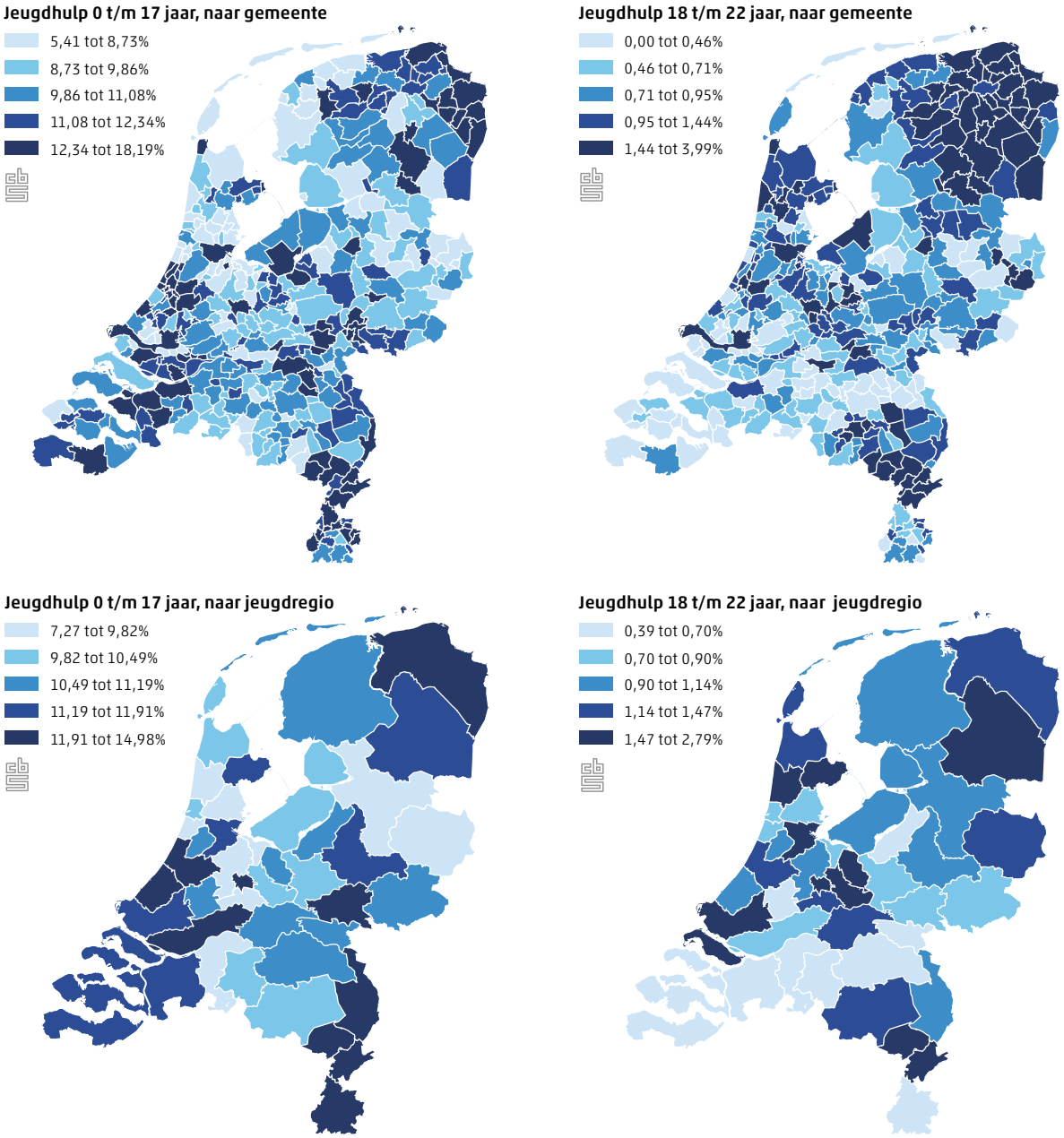

Bron: CBS.

Relatief gezien werd de meeste jeugdhulp verleend in de vier grote steden, dat zijn de gemeenten met 250 duizend inwoners of meer (tabel 1.5.1). Van de kinderen jonger dan 18 jaar ontving bij die gemeenten 13,7 procent jeugdhulp. In de categorie jongeren van 18 tot en met 22 jaar werd in de grote steden met meer dan 250 duizend inwoners jeugdhulp geleverd aan bijna 2,3 procent van de jongeren.

Wat is een hulptraject?
De cijfers van het CBS over dit onderwerp gaan soms over de (aantallen) jongeren en soms over de (aantallen) jeugdhulptrajecten. Een jongere kan één of meerdere hulptrajecten tegelijk doorlopen. Een hulptraject bestaat uit een combinatie van hulpvorm en aanvangsdatum. Omdat een jongere meerdere trajecten tegelijk kan doorlopen, verschilt het aantal jeugdhulptrajecten van het aantal jongeren dat het CBS rapporteert: het aantal hulptrajecten komt hoger uit.

Als een jongere tegelijkertijd meerdere hulptrajecten doorloopt met dezelfde hulpvorm bij dezelfde jeugdhulpaanbieder, dan worden deze trajecten samengenomen. In de cijfers tellen deze dan mee als één doorlopend hulptraject. Dit gebeurt ook als de aanvangsdatums verschillen: het gaat erom dat de hulptrajecten elkaar overlappen. De aanvangsdatum wordt in dat geval gezien als de datum waarop de hulp voor het eerst is gestart, en de einddatum is de datum waarop de laatste hulp werd beëindigd.

2. Aantal hulptrajecten in 2017 toegenomen

Ten opzichte van 2016 is in 2017 het aantal jeugdhulptrajecten met 6,8 procent gestegen tot bijna 550 duizend trajecten. De toename van het aantal trajecten is, zoals eerder vermeld, vooral een toename van trajecten jeugdhulp uitgevoerd door het wijk- of buurtteam. Dit aantal groeide van 64 duizend in 2016 naar 85 duizend in 2017. Ook het aantal trajecten voor jeugdhulp met verblijf nam toe, met ruim 7 procent (figuur 2.0.1).

2.0.1 Jeugdhulptrajecten, 2015-2017*[1)]

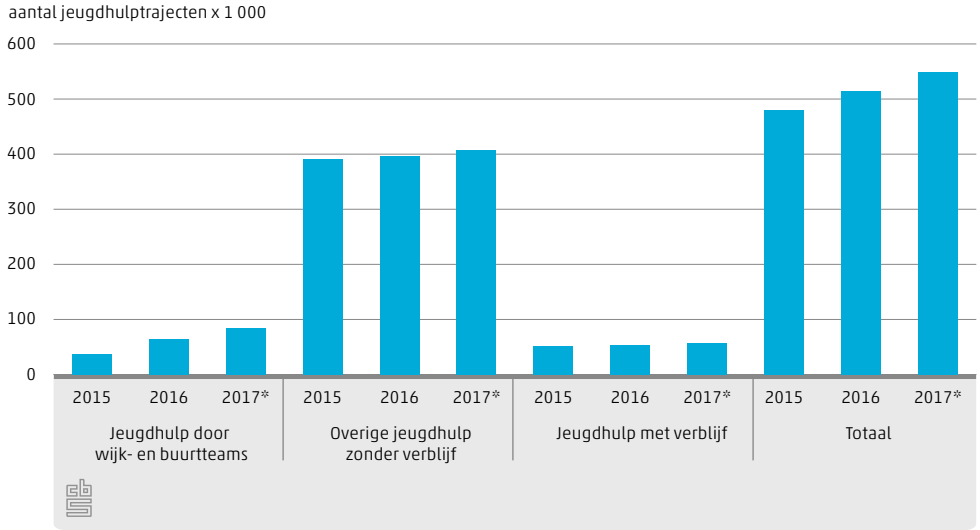

Bron: CBS.
[1)] Trajecten die over meerdere perioden liepen komen meerdere malen in de figuur voor.

Gedurende het jaar 2017 is het aantal lopende hulptrajecten[1)] toegenomen. Op 1 januari waren bijna 274 duizend jeugdhulptrajecten actief en op 31 december waren dat er 297 duizend, een toename van 8,5 procent (tabel 2.0.2). De geestelijke gezondheidszorg aan jongeren (j-GGz) wordt veelal geregistreerd aan de hand van de diagnose- behandelcombinaties (DBC). In deze systematiek duren trajecten maximaal een jaar. Bij de ingang van de Jeugdwet op 1 januari 2015 werden alle oude GGz-DBC's voor jongeren tot 18 jaar afgesloten en zijn nieuwe DBC's voor deze jongeren geopend. De trajecten die langer dan een jaar lopen en dus de jaargrens passeren, zijn hierdoor op 31 december 2015 afgesloten en op 1 januari 2016 weer geopend en zo voort. Door deze manier van registreren is het aantal inschrijvingen op 1 januari relatief zeer groot en geeft het een vertekend beeld van de werkelijke in- en uitstroom. Daarom is er voor gekozen om in deze rapportage de instroom te definiëren als nieuwe trajecten met een begindatum vanaf 2 januari 2017. 2017 is het laatste jaar dat j-GGz met DBC's mag worden vastgelegd. Dit heeft tot gevolg gehad dat sommige jeugdhulpaanbieders de nog lopende DBC's op 31 december 2017 hebben afgesloten en voor jongeren waarbij de zorg na 31 december doorliep, een nieuw traject hebben geopend. Het is niet duidelijk voor hoeveel jongeren dit geldt, maar er zijn ruim 35 duizend jeugdhulptrajecten met een einddatum 31 december 2017.In totaal zijn bijna 550 duizend hulptrajecten actief geweest, deze trajecten liepen op enig moment tijdens 2017. Daarvan betrof het 492 duizend keer een hulptraject zonder verblijf en 57 duizend keer een hulptraject met verblijf. De relatieve uitstroom, dat wil zeggen de uitstroom ten opzichte van het totaal aantal actieve hulptrajecten, is het grootst bij gesloten plaatsing. Van alle trajecten die in het jaar actief waren, is 65 procent in deze periode afgesloten.

[1)] Lopende hulptrajecten zijn trajecten die op het peilmoment nog niet beëindigd zijn.

2.0.2 Stromen van jeugdhulptrajecten, naar hulpvorm, 2017*[1)]

	Beginstand (1 januari 2017)	Instroom	Uitstroom	Eindstand (31 december 2017)	Actief in 2017[2)]
	aantal jeugdhulptrajecten				
Totaal jeugdhulp	273 990	275 570	252 240	297 320	549 560
Totaal zonder verblijf	239 050	253 215	231 415	260 850	492 260
waarvan:					
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	42 350	42 505	34 955	49 900	84 855
Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	153 785	162 720	156 700	159 805	316 505
Daghulp op locatie van de aanbieder	15 385	14 005	11 165	18 225	29 390
Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	27 530	33 985	28 595	32 915	61 510
Totaal met verblijf	34 945	22 355	20 825	36 475	57 300
waarvan:					
Pleegzorg	18 350	5 065	5 160	18 250	23 415
Gezinsgericht	3 185	2 365	2 140	3 410	5 550
Gesloten plaatsing	1 190	2 255	2 115	1 330	3 445
Overig met verblijf[3)]	12 220	12 670	11 410	13 480	24 890

Bron: CBS.
1) Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.
2) Jeugdhulptrajecten die op enig moment tijdens 2017 liepen.
3) Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

2.1 Jeugdhulptrajecten vooral gericht op behandeling

Van alle 550 duizend jeugdhulptrajecten die op enig moment tijdens 2017 liepen, was 65 procent gericht op behandeling. Bij 27 procent van de hulptrajecten betrof het begeleiding (figuur 2.1.1). De overige trajecten waren gericht op diagnostiek (6 procent) en stabilisatie van een crisissituatie (2 procent). Ten opzichte van de andere vormen van jeugdhulp deden wijk- en buurtteams relatief vaker aan begeleiding en minder aan behandeling.

2.1.1 Jeugdhulptrajecten naar hulpvorm en perspectief, 2017*[1)]

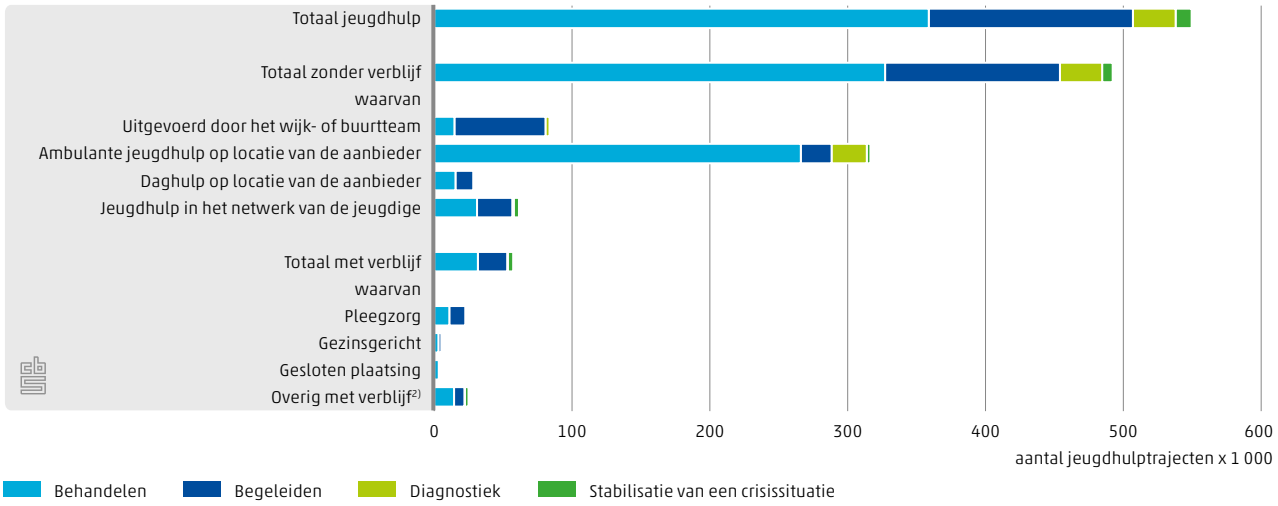

Bron: CBS.
1) Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.
2) Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

2.2 Meeste jeugdhulp doorverwezen door huisarts

Van alle hulptrajecten uit 2017 zijn er 199 duizend gestart na verwijzing door een huisarts (figuur 2.2.1). Dat zijn er minder dan de bijna 204 duizend trajecten met een huisartsverwijzing in 2016. Trajecten worden vaker via de gemeente gestart. Sinds de invoering van de Jeugdwet in 2015 heeft de gemeente, meestal via haar wijk- of buurtteam, een grote rol gekregen in de toegang van jeugdhulp en de verwijzing naar andere jeugdhulpverleners. In 2015 hadden 62 duizend trajecten een verwijzing van de gemeente, in 2016 waren dat er 119 duizend en in 2017 151 duizend.

Ook verwijzingen door jeugdartsen en medisch specialisten namen de afgelopen drie jaar toe. Gecertificeerde instellingen zijn de verwijzer van ongeveer 10 procent van alle jeugdhulptrajecten

2.2.1 Jeugdhulptrajecten naar verwijzer, 2017*[1)]

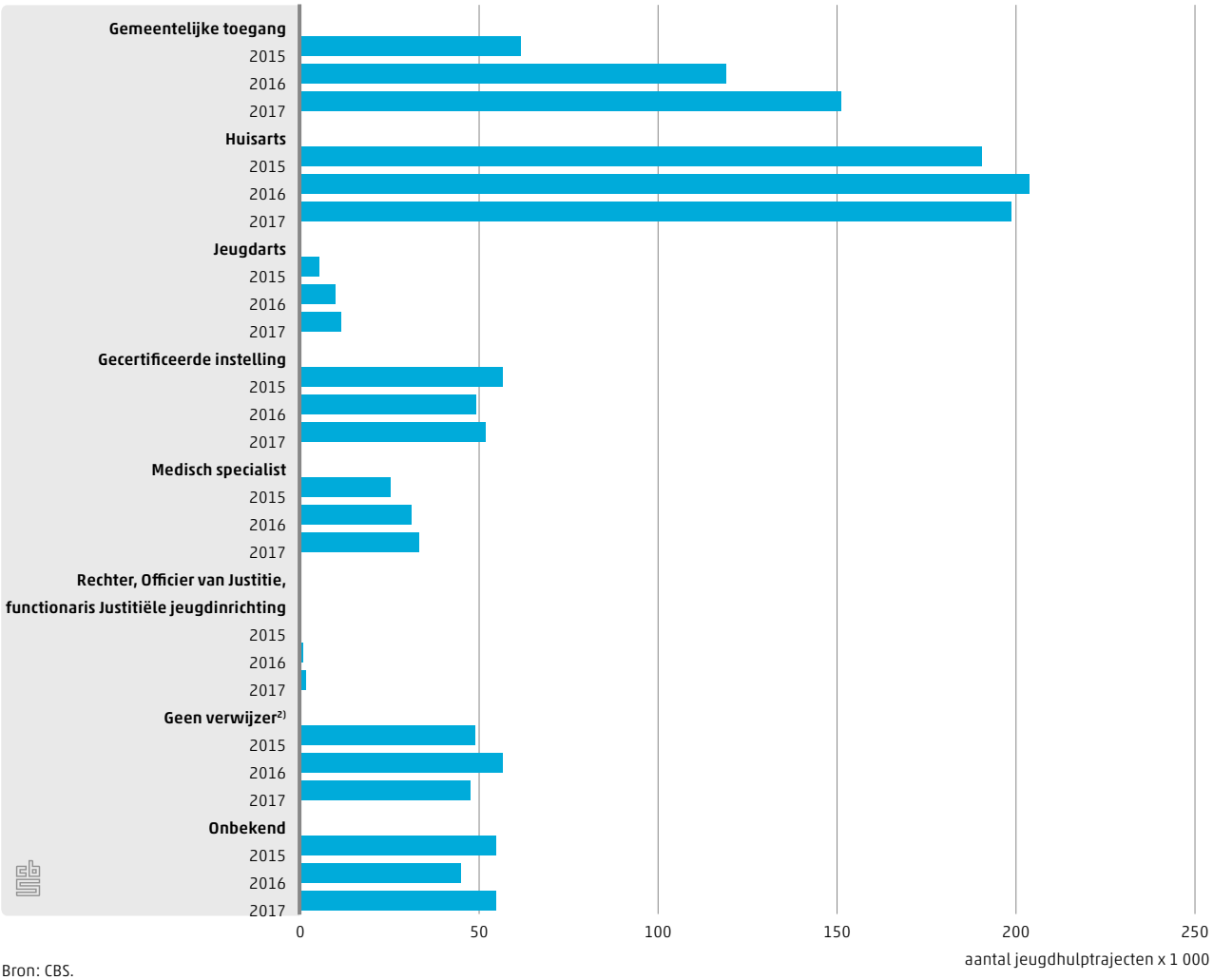

Bron: CBS.
[1)] Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.
[2)] Jeugdhulp die vrij toegankelijk is.

Er waren 47 duizend jeugdhulptrajecten zonder verwijzer. Dit betreft jeugdhulptrajecten waarvoor geen verwijzing nodig is, de zogenaamde vrij toegankelijke jeugdhulp. De gemeente bepaalt zelf welke jeugdhulp vrij toegankelijk is. Dat kan dus per gemeente anders zijn. Daarnaast hadden 55 duizend trajecten een onbekende verwijzer. Deze categorie is behouden voor trajecten die voor 1 januari 2015 zijn begonnen en waarvan de verwijzer niet meer te achterhalen was. De onverwachte stijging in 2017 van het aantal trajecten met onbekende verwijzer is vooral toe te schrijven aan trajecten die door het wijkteam zijn uitgevoerd. De vraag rijst of bij een deel van deze trajecten de optie 'gemeentelijke toegang' of 'geen verwijzer' beter op zijn plaats was geweest.

2.3 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar

Van alle 252 duizend jeugdhulptrajecten die in 2017 zijn beëindigd (de uitstroom, zie tabel 2.0.2), hebben er ruim 83 duizend tussen de zes en twaalf maanden geduurd (33 procent). Bijna 76 procent van alle afgesloten jeugdhulptrajecten duurde korter dan een jaar.

Een jeugdhulptraject duurde gemiddeld 313 dagen. Trajecten met gesloten plaatsing duren met gemiddeld 174 dagen het kortst. Pleegzorgtrajecten duurden gemiddeld twee en een half keer zo lang als een gemiddeld traject, namelijk 795 dagen (tabel 2.3.1).

2.3.1 Doorlooptijd van verleende jeugdhulp, naar hulpvorm, 2017*[1)]

	Duur van het jeugdhulptraject					
	0 tot 3 maanden	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	12 tot 36 maanden	langer dan 36 maanden	**Gemiddelde duur:**
	aantal jeugdhulptrajecten					**dagen**
Totaal	57 095	50 310	83 355	55 640	5 840	313
Zonder verblijf	50 490	46 945	78 560	51 010	4 405	304
waarvan:						
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	7 790	6 890	8 985	10 965	325	313
Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	32 380	31 990	56 585	32 220	3 525	311
Daghulp op locatie van de aanbieder	1 970	2 300	4 220	2 425	250	315
Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	8 345	5 765	8 770	5 400	305	251
Totaal met verblijf	6 605	3 365	4 790	4 630	1 435	406
waarvan:						
Pleegzorg	1 040	650	900	1 635	935	795
Gezinsgericht	680	305	440	585	125	374
Gesloten plaatsing	860	415	630	200	10	174
Overig met verblijf[2)]	4 025	1 995	2 815	2 210	365	280

Bron: CBS.
[1)] Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, die zijn beëindigd in 2017.
[2)] Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

2.4 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd

Van alle jeugdhulptrajecten die in 2017 werden afgesloten, werden 197 duizend trajecten beëindigd volgens plan (figuur 2.4.1). Dit komt overeen met 78 procent van de afgesloten trajecten. Ook in 2015 en 2016 werd 78 procent van de jeugdhulptrajecten afgesloten volgens plan. De toename van het aantal afgesloten trajecten in 2017 is waarschijnlijk te wijten aan de eerder beschreven afschaffing van de DBC-systematiek in de jeugd-GGz. Dit verklaart ook de toename van het aantal afgesloten trajecten wegens externe omstandigheden.

In 2017 zijn bijna 3 duizend minder trajecten voortijdig afgesloten in overeenstemming tussen cliënt en aanbieder dan in 2016. Eenzijdige beëindiging door de jeugdige of door de aanbieder kwam veel minder vaak voor, respectievelijk in 3 en 2 procent van de gevallen, en wijzigt niet veel over de jaren.

2.4.1 Beëindigde jeugdhulptrajecten, naar reden beëindiging, 2015-2017*[1)]

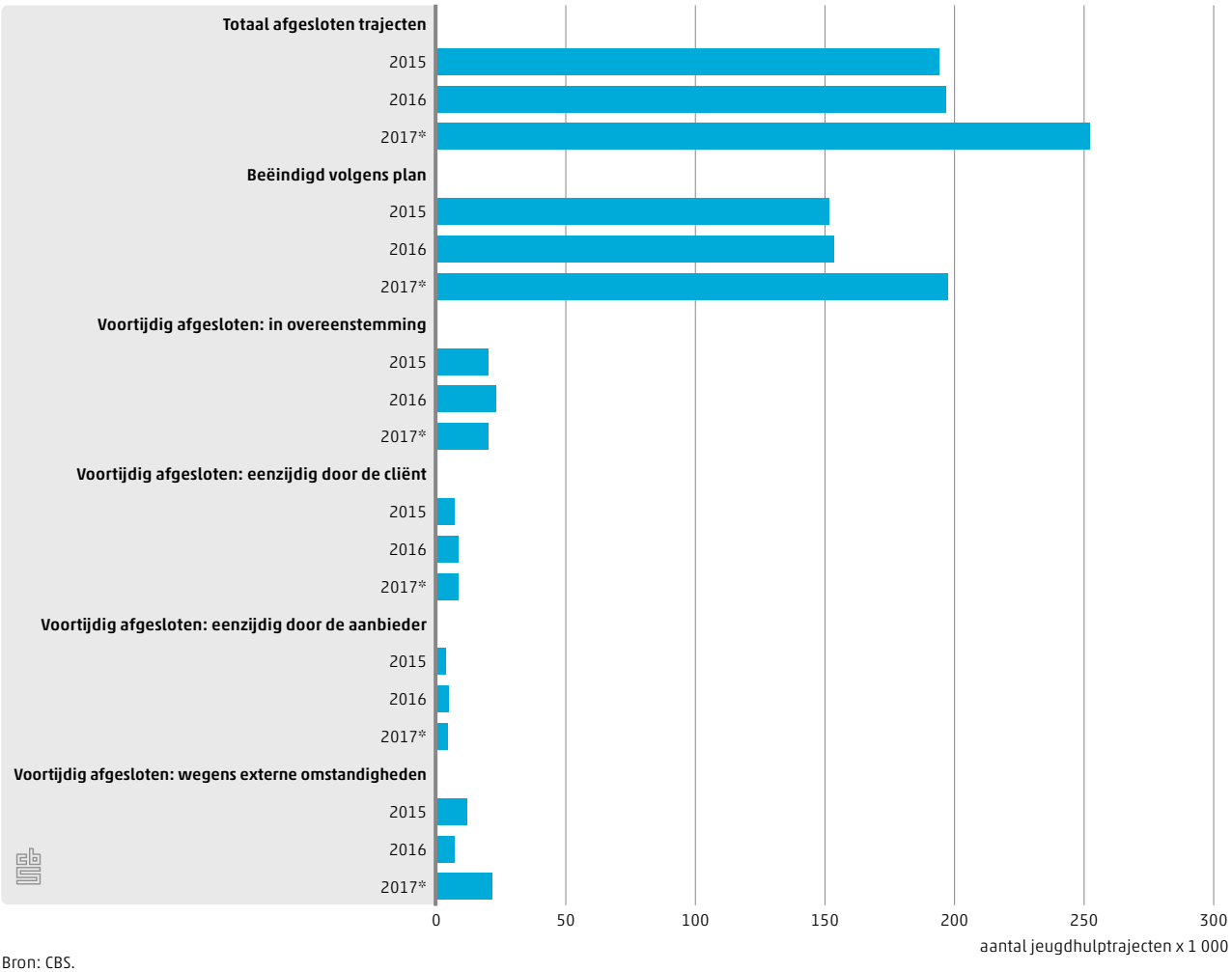

Bron: CBS.
[1)] Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, beëindigd in verslagjaar.

Meer informatie over jeugdhulp kunt u vinden op de website van het CBS:

Onderzoeksbeschrijving Beleidsinformatie Jeugd
https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/beleidsinformatie-jeugd

Tabellen Jeugdzorg na 1-1-2015
https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/navigatieScherm/zoeken?searchKeywords=jeugdzorg&page=1&theme%5B%5D=155

Begrippenlijst

Jeugdhulp

Conform artikel 1.1 van de Jeugdwet is jeugdhulp:
1°. ondersteuning van en hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jongeren en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, of opvoedingsproblemen van ouders;
2°. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en
3°. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, met dien verstande dat de leeftijdgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht;

In de Jeugdwet zijn randvoorwaarden en kwaliteitseisen opgenomen waaraan de jeugdhulp en/of jeugdhulpaanbieders moeten voldoen, zoals dossiervorming, een plan (hulpverleningsplan, behandelplan) en bewaking en beheersing van de kwaliteit. Voor de jeugdhulp waarover aan het CBS gerapporteerd moet worden gelden al deze randvoorwaarden en eisen.
Als een jeugdhulpaanbieder een jeugdige (anonieme) adviezen of consulten biedt, ook al is dat voorafgaande aan de start van jeugdhulp, dan geldt dit niet als jeugdhulp waarover gegevens verstrekt moeten worden aan het CBS. Dit geldt tevens voor het verstrekken van folders en overige vormen van informatie.

De volgende vormen van jeugdhulp worden onderscheiden:

Jeugdhulp zonder verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt thuis. In ieder geval formeel. Het kan zijn dat de jongere bij opa en oma slaapt of bij iemand anders, echter dit is dan niet formeel zo geregeld.

Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam – Nagenoeg elke gemeente werkt met de inzet van wijk- of buurtteams. Soms beperken deze teams zich tot het coördineren van de hulp aan de jongere, maar veelal bieden deze teams ook zelf hulp. De jeugdhulp die door een wijk- of buurtteam wordt uitgevoerd bevindt zich vaak op de grens tussen het voorkomen van problemen (preventie) en de hulp bij problemen (jeugdhulp). In principe wordt preventie niet tot de jeugdhulp gerekend zoals het CBS daarover rapporteert. Een gemeente mag echter bij de aanlevering van gegevens aan het CBS zelf bepalen welke activiteiten zij tot de jeugdhulp rekent.

Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder – Ambulante jeugdhulp op locatie betreft ambulante hulp of groepsgesprekken op het kantoor waarbij in principe één (algemene) expertise tegelijkertijd binnen de hulpverlening wordt ingezet.

Daghulp op locatie van de aanbieder – Bij daghulp is een begeleider of hulpverlener minimaal een dagdeel in de nabije omgeving van de jongere. De hulp kan individueel plaatsvinden, maar ook in een groep. Dagbesteding en dagstructurering vallen hier ook onder. Daghulp vindt plaats op de locatie van de aanbieder. Een belangrijk kenmerk van de dagbehandeling is dat een multidisciplinair team voor de dagbehandeling wordt ingezet. Het gaat bijvoorbeeld om een combinatie van fysiotherapie, gedragstherapie en psychotherapie die tijdens de dagbehandeling wordt ingezet.

Jeugdhulp in het netwerk van de jongere – Jeugdhulp in het netwerk van de jongere vindt plaats bij de jongere thuis, op school of elders in het netwerk van de jongere. In ieder geval niet op locatie bij de aanbieder. De intensiteit kan variëren van één of enkele uren tot 24 uur per dag.

Jeugdhulp met verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft elders. Of anders gezegd, de jongere slaapt formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

Pleegzorg – Vorm van jeugdhulp waarbij een jongere (tijdelijk) wordt opgenomen in een pleeggezin en waarbij pleegkind, pleegouders en eigen ouders worden begeleid door een pleegzorgaanbieder.

Gezinsgericht – Alle vormen van verblijf die een gezinssituatie benaderen, maar geen pleegzorg zijn. Te denken valt aan gezinshuizen, logeerhuizen en zorgboerderijen waar overnacht wordt.

Gesloten plaatsing – De jongere verblijft bij een jeugdhulpaanbieder op basis van een machtiging gesloten jeugdzorg of op basis van een machtiging BOPZ (Wet Bijzondere Opname Psychiatrische Ziekenhuizen).

Overig verblijf bij een jeugdhulpaanbieder – De jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder, veelal in een groep met andere jongeren. In feite betreft het alle vormen van verblijf die niet onder een van de voorgaande categorieën vallen. Hieronder vallen ook begeleid wonen en kamertraining.

Perspectief

Perspectief beschrijft het doel van het jeugdhulptraject. De optie 'stabilisatie van een crisissituatie' wordt alleen gebruikt als dit het enige perspectief van de door de jeugdhulpaanbieder geleverde jeugdhulp is. Hulpverlening vangt regelmatig aan met een crisissituatie. In veel gevallen leidt dit tot een langere periode van hulpverlening. In die gevallen wordt er gekozen voor de perspectieven begeleiden of behandelen. De optie diagnostiek wordt vergelijkbaar alleen gehanteerd als diagnostiek het enige

perspectief is. Begeleiden gaat om activiteiten waarmee een jeugdige wordt ondersteund bij het uitvoeren van dagelijkse levensverrichtingen en het aanbrengen en behouden van structuur in en regie over het persoonlijk leven. Bij behandelen gaat het globaal om het oplossen of verhelpen van een psychisch, psychosociaal, gedrags- of opvoedprobleem dan wel een psychische stoornis. Behandelen kan ook gericht zijn op het leren omgaan met, verminderen of stabiliseren van het probleem of de stoornis.

Gecertificeerde instelling

Gecertificeerde instellingen zijn organisaties die, conform de Jeugdwet, maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren. Deze instellingen moeten in het bezit zijn van een certificaat. Daarvoor moeten zij aan een aantal eisen voldoen gericht op het borgen van de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Jeugdbescherming

Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Verwijzer

De organisatie of persoon die de jongere en/of zijn/haar ouders heeft verwezen naar de jeugdhulp. Het betreft organisaties of personen die rechtstreeks jongeren en hun ouders op grond van de Jeugdwet kunnen doorverwijzen naar jeugdhulp. De Jeugdwet stelt dat tussen gemeenten en betrokkenen afspraken worden gemaakt over de voorwaarden waaronder en wijze waarop de rechtstreekse verwijzing verloopt.

Gemeentelijke toegang – De jongere is door de gemeente of een gemeentelijke organisatie aangemeld bij een jeugdhulpaanbieder. Hieronder vallen ook de verwijzingen van de politie, Veilig Thuis organisaties en het onderwijs.